

Johanna Oikarinen

KOULUTUSTASON MERKITYS PARISUHTEISSA:
sisällönanalyysi Vauva.fi-verkkokeskusteluista

Yhteiskuntatieteiden tiedekunta
Kandidaatintutkielma
Joulukuu 2022

TIIVISTELMÄ

Johanna Oikarinen: Koulutustason merkitys parisuhteissa: Sisällönanalyysi Vauva.fi-verkkokeskusteluista
Kandidaatintutkielma
Tampereen yliopisto
Yhteiskuntatutkimuksen tutkinto-ohjelma
Joulukuu 2022

Tässä kandidaatintutkielmassa tutkin ihmisten näkemyksiä koulutustasojen eroista parisuhteissa. Tutkielmassa vastaan kysymykseen: *millaisia puhetapoja kumppaneiden välisestä koulutuseroista on tunnistettavissa Vauva.fi-verkkokeskusteluissa.*

Tutkielmani teoriapohja koostuu sosiologi Pierre Bourdieun distinktioteoriasta. Tutkielmassa olen ensisijaisesti kiinnostunut teoriaan sisältyvistä maun ja habituksen käsitteistä. Maulla Bourdieu tarkoittaa mieltymyksiä, jotka toimivat ihmisiä yhdistävänä tekijänä. Habitus puolestaan on tietynlainen yhtenäinen elämäntyyli, jossa tietyn sosiaalisen aseman olennaiset ja muiden asemien suhteista syntyvät luonteenpiirteet yhdistyvät yhdeksi. Tutkielmani lähtökohtana on, että ihmisten maku eli mieltymykset ja sosiaalisen aseman myötä muodostunut elämäntyyli vaikuttavat kumppanivalintaan ja parisuhteisiin. Aineistoni koostuu kolmesta eri verkkokeskustelusta Vauva.fi-sivustolta vuosilta 2014, 2017 ja 2020. Tutkimusmenetelmänä käytän aineistolähtöistä sisällönanalyysiä.

Analyysin pohjalta ei ole muodostettavissa yksiselitteisiä tuloksia koulutustason merkityksestä. Sisällönanalyysin avulla on löydettävissä monia erilaisia puhetapoja. Tutkielmani keskeisiä tuloksia voidaan luonnehtia neljän eri pääluokan kautta, joita kaikkia yhdistää koulutustaso. Ensimmäinen pääluokka keskittyy koulutustason ohella samankaltaisuuksiin ja elämäntyyliin, toinen arvoihin ja asenteisiin, kolmas rahaan ja palkkatasoon ja neljäs muihin mielenkiintoisiin huomioihin.

Analyysi antaa viitteitä siitä, että vaikka monelle ihmiselle koulutustaso on merkittävä kriteeri kumppanivalinnassa, monet ihmiset myös pitävät sitä merkityksettömänä. Distinktioteoria on yhdistettävissä tutkimukseen maun ja habituksen kautta. Analyysissä ilmenee, että monet toivovat kumppaniltaan samankaltaisuutta ja toisaalta taas tekevät eroa oman maun ja muiden makujen välillä puhuessaan omista kiinnostuksenkohteistaan ja mieltymyksistään. Korkea koulutus yhdistetään aineiston eri otteissa muun muassa älykkyyteen ja hyvään keskustelukykyyn. Aineistossa on havaittavissa erilaisia halventavia puhetapoja muun muassa joitain koulutustasoja tai ammatteja kohtaan.

Avainsanat: koulutustaso, parisuhde, homogamia, maku, distinktioteoria, habitus

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla

SISÄLLYS

1	Johdanto	1
2	Parisuhde ja koulutus	3
3	Maku, habitus ja distinktio	6
3.1	Maku match-makerina	6
4	Tutkimusasetelma	9
4.1	Verkkokeskustelut aineistona	9
4.2	Aineistolähtöinen sisällönanalyysi	10
5	Tulokset	12
5.1	Koulutustaso, samankaltaisuus ja elämäntyyli	12
5.2	Koulutustaso, arvot ja asenteet	15
5.3	Koulutustaso, raha ja palkkataso	17
5.4	Koulutustaso ja muita mielenkiintoisia huomioita	20
5.4.1	Sosiaalisuus	20
5.4.2	Rakkaus	21
6	Johtopäätökset	23
	Lähteet	26
	Liite 1 Aineistona käytetyt verkkokeskustelut	29

1 JOHDANTO

Keskustelu koulutustasosta on nopeasti esille tuleva teema uusia ihmisiä tavatessa – aiheesta usein kysytään, mutta myös oma-aloitteisesti kerrotaan. Korkea-asteen koulutuksen voidaan yhä tänäkin päivänä ajatella nostavan yksilöiden yhteiskunnallista statusta. Sen merkitys saattaa näkyä monella eri elämän osa-alueella. Koulutuksen ja eriarvoisuuden suhde onkin yksi sosiologian keskeisimmistä kysymyksistä (Naumanen & Silvennoinen 2010, 67). Aron (2014, 110) mukaan korkea koulutus saattaa tarjota motivaatiota ja voimavaroja oman aseman parantamiseksi, vaikka se ei suoraan tarjoaisi korkeaa sosiaalista asemaa. Tästä syystä aiheen merkityksellisyys nousee esille myös parisuhteita tutkiessa. Parisuhteet ovat monella tapaa näkyvä osa yhteiskuntaamme ja tärkeä sosiaalisten suhteiden muoto, jossa romantiikan ja yksilöiden välisen vetovoiman lisäksi taustalla vaikuttavat monet muut tekijät. Muun muassa Mäenpään (2015, 7) mukaan koulutustasolla voi olla vaikutusta parisuhteissa ja kumppaninetsinnässä.

Parisuhde on jo yksinään kiinnostava tutkimuksen kohde. Parisuhteen kaltainen intiimi suhde tarjoaa tietynlaista läheisyyttä ja huolenpitoa, joita muut ihmissuhteet eivät välttämättä tarjoa. (Kontula 2013, 20–24.) Tämä tekee parisuhteen eri taustatekijöistä hedelmällisiä tutkimuskohteita laadulliselle tutkimukselle. Muun muassa Vuorinen (2019) on käsitellyt Helsingin Sanomissa luokkaeroja parisuhteissa ja Tastula (2019) on kirjoittanut Yleisradion verkkosivuilla aiheita tutkineista ja kirjan julkaisseista Laura Kolbesta sekä Katriina Järvisestä.

Parisuhteiden muodostumista on tutkittu aiemmin esimerkiksi luokkaerojen näkökulmasta (Esim. Kalmijn 1998; Mäenpää 2015). Mäenpään (2015, 7) mukaan homogamiaa eli kumppanin valitsemista samasta sosioekonomisesta ryhmästä voidaan pitää merkinä statusryhmien välisestä sulkeutuneisuudesta. Tämänkaltainen pariutumisen voi kasata hyvä- tai huono-osaisuutta perheissä (em. 7). Parisuhteiden tutkiminen voi lisätä kokonaisvaltaista ymmärrystä yhteiskuntamme asenteista ja vallitsevista puhetavoista. Tutkielmani luvussa kaksi käsitelen tarkemmin aiheen aiempaa tutkimusta sekä avaan tutkimukseni keskeisimpiä käsitteitä.

Luvussa kolme esittelen tarkemmin teoreettista viitekehystäni ja sitä, miten sovellan maun ja habituksen käsitteitä tutkielmassani. Teoreettisena pohjana tutkielmalleni käytän Bourdieun (1984) distinktioteoriaa, jossa maku toimii ihmisiä yhdistävänä ja erottavana tekijänä. Aineistoni koostuu kolmesta eri keskustelunaloituksesta ja niiden kommentista Vauva.fi-sivustolta. Tarkemmin esittelen aineistoani ja sen valintaprosessia sekä aineiston rajausta luvussa 4.

Tässä tutkimuksessa analysoin parisuhteita ja koulutuksen merkitystä käsitteleviä verkkokeskusteluja ja keskityn tutkimaan puhetapoja koulutuksen merkityksestä parisuhteissa. Näin ollen tutkimuskysymykseni on: *millaisia puhetapoja kumppaneiden välisistä koulutuseroista on tunnistettavissa Vauva.fi-verkkokeskusteluissa?* Analysoin löytämiäni puhetapoja teoreettisen viitekehitykseni kautta ja käsittelen sitä, mitä ne saattavat kertoa yhteiskunnallisista asenteista. Luvussa viisi esittelen analyysini tuloksia, joiden jälkeen esittelen johtopäätökset ja tutkimusprosessin aikana mieleen tulleet jatkotutkimusaiheet luvussa kuusi.

2 PARISUHDE JA KOULUTUS

Parisuhteiden taustatekijöiden tutkimuksen voidaan ajatella auttavan yhteiskunnassamme valitsevien asenteiden ja puhetaipojen ymmärtämistä. Aron (2014, 109) mukaan koulutus on nykyaikaisessa yhteiskunnassa hyvin keskeinen elämäntapojen ja elämäntyylien muovaaja. Tässä pääluvussa taustoitan tutkimuskohdettani esittelemällä tutkielmani keskeiset käsitteet sekä esittelemällä aiheesta aiemmin tehtyä tutkimusta.

Tutkimuksessani keskityn homogamian tutkimiseen. Homogamialla tarkoitetaan kumppanin valitsemista samasta sosioekonomisesta ryhmästä (Mäenpää 2015, 7). Homogamialla voidaan tarkoittaa myös parisuhdetta tai avioliittoa, jossa puoliset jakavat samanlaisia ominaisuuksia ja statuksia toistensa kanssa. Tällaisia ominaisuuksia voivat olla yllä mainittu sosioekonominen asema tai esimerkiksi etnisyys. (Open Education Sociology Dictionary 2022.) Homogamian tutkiminen on mielenkiintoinen tutkimusaihe, koska se mahdollistaa perehtymisen erilaisiin yhteiskuntamme sisällä oleviin jaotteluihin ja niiden ymmärtämiseen.

Tutkielmani keskittyy *monogaamisiin parisuhteisiin*, joka tarkoittaa yhdenlaista ihmissuhde-
muotoa, jossa ihmisellä on vain yksi kumppani. Monogaamisessa suhteessa intiimi romanttinen tai seksuaalinen kanssakäyminen muiden ihmisten kuin oman kumppanin kanssa on poissuljettu (Monisuhteisuusyhdistys ry 2022). Tutkielmassani päädyin keskittymään pelkästään monogaamisiin parisuhteisiin, koska yksiaviolinen parisuhdemalli on edelleen yhteiskuntamme normi. Tutkielmassa oletan, että aineistossa tuotaisiin esille, jos parisuhde on muu kuin yksiaviolinen.

Sosiaalisuus ja muut ihmiset eivät kuitenkaan jää pois parisuhteista, vaikka parisuhde itsessään rajautuisikin vain kahden ihmisen välille. Osmo Kontulan (2009, 19) mukaan parisuhteeseen alkaa kohdistumaan erilaisia rooli-
odotuksia, kun suhde etenee intimiteetin piiristä sosiaalisesti instituutioksi. Tällöin kumppanit alkavat yhdessä miettimään, miten yhteinen aika järjestetään, tavataanko toisen läheisiä ja miltä muun muassa tulevaisuus yhdessä näyttää (em. 19). Länsimaisessa kulttuurissa vanhempien vaikutus parisuhteisiin on rajallista, mutta heidän mielipiteensä, neuvonsa ja sosiaalinen roolinsa voivat silti vaikuttaa kumppanin valintaan (Kalmijn 1998, 401).

Aiemmissä aihetta käsittelevissä tutkimuksissa on todettu, että ihmiset valitsevat kumppanikseen useimmiten henkilön, jolla on samanlaisia kulttuurillisia resursseja kuin heillä itsellään.

Tämä mahdollistaa yhteisen elämäntavan luomisen ja tuottaa sosiaalista hyväksyntää. Tapailuvaiheessa mahdollisia kumppaneita arvioidaan muun muassa sosioekonomisten ja kulttuurillisten resurssien myötä ja omia resursseja tarjotaan vastapainona. Koulutusta ja ammattia voidaan käyttää ikään kuin tietynlaisina arvomerkkeinä. (Kalmijn 1998, 398–400.) Kontulan (2009) mukaan parisuhteen onnistumiselle on muun muassa haettu selityksiä kumppaneiden samankaltaisuudesta. Samankaltaisuudessa on kyse sosiaalisen aseman eli statuksen samankaltaisuudesta, joihin kuuluvat tulot, ammatti ja koulutus. Koulutuserojen on todettu olevan yksi parisuhdetyytyväisyyteen vaikuttavista tekijöistä. (Em. 71.)

Suomalaisen yhteiskunnan kontekstissa parisuhteiden homogamiaa ja niiden kestävyyttä on tutkinut Mäenpää (2015) väitöskirjassaan *Socio-Economic Homogamy and its Effects on the Stability of Cohabiting Unions*. Sosiologisessa kirjallisuudessa on yleensä esitetty kolme todennäköistä syytä sille, että mahdollinen kumppani tavataan samasta statuksesta kuin itse. Syyt ovat yksilöiden toive samankaltaisuuteen, sosiaalisten normien ja kolmansien osapuolten kontrolli sekä parisuhdemarkkinoiden rajoitteet. Näillä rajoitteilla tarkoitetaan sellaisia rakenteellisia tekijöitä, jotka vaikuttavat ihmisten todennäköisyyksin tavata ja olla tekemisissä samasta statuksesta tulevien potentiaalisten kumppaneiden kanssa. Valinnat voivat kuitenkin vaikuttaa siihen, millaisia ihmisiä tapaa. Ihmiset pystyvät vaikuttamaan mahdollisuuksiin viettämällä aikaa ja asumalla sellaisissa paikoissa, joissa kohtaavat lähes ainoastaan samanlaisen statuksen omaavia ihmisiä. (Mäenpää 2015, 15–18.) Homogamia voidaan yhdistää statusryhmien sulkeutuneisuuteen (em. 7), ja siitä syystä aihe on yhteydessä myös eriarvoisuuteen.

Tutkimukseni kannalta on myös tärkeää mainita, että sosioekonominen asema ei vaikuta ainoastaan parisuhteissa. Timothy Malacarne (2017) on tutkinut sosioekonomista asemaa ja ystävyysuhteita tutkimuksessaan *Rich Friends, Poor Friends: Inter-Socioeconomic Status Friendship in Secondary School*. Ystävyysuhteet ovat kuitenkin myös oman tutkimusaiheeni kannalta tärkeä ihmissuhdemuoto. Muissakin kuin romanttisissa suhteissa voi esiintyä samoja piirteitä kuin parisuhteissa, ja samalla ne antavat viitteitä siitä, millaisia ihmissuhteita henkilö elämässään voi ja toisaalta haluaa muodostaa.

Tutkielmani yhtenä keskeisenä käsitteenä toimii *yhteiskuntaluokan* käsite. Tällä tarkoitan erilaisten tekijöiden, kuten ammatin, koulutuksen, tulojen tai perhetaustan aiheuttamia eroja eri ihmisryhmien välillä. Tutkielmassa keskityn koulutuksen merkitykseen, joka on yksilön van-

hempien aseman ohella merkittävin yksilön yhteiskuntaluokkaa selittävä tekijä. Yhteiskuntaluokalla on merkittävä vaikutus yksilöiden elämänkaareen ja kokemuksiin, vaikka omaa luokka-asemaa ei tiedostettaisi tai siihen ei samastuttaisi. (Erola 2010, 237–238.)

Tutkielmassa käytän limittäin *yhteiskuntaluokan* ja *sosioekonomisen aseman* käsitteitä, sillä koen ne tutkielmani kannalta keskeisiksi tavoiksi määritellä yksilön yhteiskunnallista asemaa. *Sosioekonomisella asemalla* viitataan Tilastokeskuksen (2022) määritelmään henkilön yhteiskunnallisesta asemasta, johon sisältyy henkilön pääasiallinen toiminta, ammatti tai ammatti-asema ja toimiala. Tutkielmassani tarkasteltavat jaottelut ja eronteot kertovat myös erilaisista *sosiaalisista hierarkioista*. Näillä sosiaalisilla hierarkioilla tarkoitan vallan epätasaista jakautumista yhteiskunnassa ihmisten välillä (Open Education Sociology Dictionary 2022).

3 MAKU, HABITUS JA DISTINKTIO

Tässä luvussa esittelen tutkimukseni teoreettista viitekehystä. Teoriapohjana toimii Bourdieun (1984) distinktioteoria, tarkemmin Bourdieun näkemykset mausta ja habituksesta. Tarkastelun kohteena on teorian mahdolliset yhteydet ihmisten näkemyksiin parisuhteissa ilmenevistä koulutuseroista.

Bourdieun (1998) mukaan distinktiomalli määrittelee *hengenheimolaisia*. Tällä Bourdieu tarkoittaa sitä, että sosiaalisessa tilassa kaukana olevilla ihmisillä on vain vähän mahdollisuuksia mennä toistensa kanssa naimisiin. He kohtaavat fyysisesti harvoin, tai jos niin tekevät, kohtaamiset tapahtuvat ohimennen, sattumalta tai vahingossa. Sosiaalisessa tilassa lähellä olevat ihmiset ovat maultaan, eli ominaisuuksiltaan ja käyttäytymistapumuksiltaan, taipuvaisia lähestymään toisiaan. (Bourdieu 1998, 21.)

Näin ollen yhteiskuntaluokat, ihmisten elämäntyyli, koulutus ja mielenkiinnonkohteet ohjaavat ihmisiä tiettyihin suuntiin eli tekevät toisten samankaltaisten ihmisen tapaamisesta mahdollisesti helpompaa ja synnyttävät parisuhteita ihmisten välille, jotka muistuttavat toisiaan. Distinktiomallin ajatuksia voikin tästä syystä yhdistää parisuhteiden ja niiden taustojen tutkimiseen, kuten Mäenpää (2015) on tehnyt. Mäenpää (2015, 16) yhdistää homogamian tutkimisen Bourdieun (1984) teoriaan maun syntymisestä ja toisaalta sen mahdottomuudesta: legitiimiä makua ei voi opettaa tai oppia, vaan se muodostuu sosialisoinnin kautta. Purhonen (2006, 34) kiteyttää Bourdieun (1984) distinktioteorian siten, että teoriassa on ennen kaikkea kyse sosiaalisista eroista ja erottautumisesta sekä näiden erojen yhteydestä elämäntyylien muotoutumiseen ja jakautumiseen.

3.1 MAKU MATCH-MAKERINA

Maku on Bourdieun käsite, jolla hän tarkoittaa mieltymyksiä eli ihmisten välisten väistämättömien erojen käytännöllisiä vahvistuksia (Bourdieu 1984, 49). Maku näkyy mieltymyksinä muun muassa taiteessa, ruoassa ja kodinsisustuksessa – maku toimii *match-makerina* ja tuo yhteen sellaisia asioita ja ihmisiä, jotka sopivat toisilleen (em. 239). Sanalla *match-maker* viitataan siihen, että maku toimii ihmisiä yhdistävänä tekijänä, ikään kuin sovittaa ihmisiä yhteen. Parisuhteissa ihmiset ovatkin taipuvaisia toivomaan kumppaniltaan samankaltaisuutta (Kontula 2009, 71), esimerkiksi samanlaisia harrastuksia, kiinnostuksenkohteita ja toiveita tulevaisuu-

desta. Tästä syystä parisuhteita ja niiden muodostumista on mielekästä tutkia juuri distinktioteorian avulla. Ihmissuhteiden muodostamisen monimutkaisuus ei varmasti kuitenkaan ole täysin selitettävissä ainoastaan distinktioteorian kautta. Pyrin tutkielmassa huomioimaan teorian rajoitteet ja pysymään avoinna kaikille aineistossa esiintyville puhetoivoille.

Purhonen ym. (2014) selittävät Bourdieun (1984) käsitettä mausta siten, että maku on myös symbolisen vallan keskeinen käsite. Maun avulla ihmiset erottelevat ja luokittelevat ihmisiä ja esineitä sekä tulevat itse luokitelluiksi muiden toimesta. Luokittelun ja eronteon lisäksi maku asettaa ihmisiä hierarkkiseen järjestykseen, jossa osaa ihmisistä pidetään arvokkaampina ja parempina kuin toisia. Maku näin ollen ylläpitää eriarvoisuutta ja on siis vallankäytön väline. (Bourdieu 1984, Purhonen ym. 2014, 15–16 mukaan.) Tutkielmani keskiössä ovat ihmisten puhetoivot kumppaneiden välisistä koulutuseroista. Haluan selvittää, millaisia luokitteluja ja hierarkkisia järjestyksiä näistä puhetoivoista on mahdollisesti havaittavissa, esimerkiksi miten ihmisiä saatetaan arvottaa eri tavalla koulutustason perusteella.

Purhosen ym. (2014, 207) mukaan koulutustaso on vahvin kulttuurisen maun eriytymisen mittari. Tämän yhteyttä pariutumiseen on syytä pohtia, sillä mielenkiinnonkohteet vaikuttavat siihen, missä ja millaisissa tilanteissa ja tiloissa aikaa vietetään. Bourdieu (1984, 49) pitää erilaisia elämäntapoja kohtaan ilmenevää paheksuntaa yhtenä vahvimmista yhteiskuntaluokkien välisistä esteistä. Paheksunta ilmenee konkreettisesti muun muassa siten, että ihmiset pariutuvat saman sosiaalisen ryhmän sisällä. Legitiimin, korkean kulttuurin omistajille, makujen yhdistäminen on häväästys. (Em.) Tutkimuksessani tarkastelen, löytyykö aineistossa esiintyvistä puhetoivoista merkkejä paheksunnasta muita elämäntapoja tai muunlaisia ihmisiä kohtaan.

Makuun liittyy keskeisesti myös habituksen käsite. *Habitus* on yhdistävä periaate, jossa tietyn aseman olennaiset ja muiden asemien suhteista muodostuvat luonteenpiirteet yhdistyvät yhteiseksi elämäntyyliksi, johon kuuluu henkilö-, hyödyke- ja käytäntövalinnat (Bourdieu 1998, 18). *Habitus* järjestää käsityksen sosiaalisesta maailmasta ja on seurausta sosiaalisten luokkien sisäistämisestä (Bourdieu 1984, 166). *Habitus* siis kiteyttää kaikki yksilön piirteet ja toimintatavat. Bourdieun (1998, 36) mukaan *habitus* on siis käytännöntajua siitä, mitä tietyissä tilanteissa tulee tehdä. Purhonen ym. (2014, 154) tiivistävät Bourdieun näkemyksen (1984) *habitus*esta eräänlaiseksi olemisen tavaksi ja suhteeksi ympäröivään maailmaan, jossa henkilön sosiaalinen tausta, sosiaaliset suhteet, kasvatust, koulutus, pääomat ja henkilön eletty historia

ovat ruumiillistuneet. Pääoman käsitteillä Bourdieu tarkoittaa sitä, miten sosiaalinen tila rakentuu yksilöiden taloudellisten, sosiaalisten ja kulttuuristen pääomien kautta (Purhonen ym. 2014, 15).

Kaikki edellä mainitut olemisen ja elämisen tavat voivat olla yhteydessä myös parisuhteisiin ja toiveisiin tietynlaisesta kumppanista. Habituksen sisäistäminen ja käsitys hyvästä parisuhteesta ja kumppanista muokkaavat käsitystä yksilön tavoista elää. Habitus tuottaa tilanteiden merkitystä erilaisten havainnon ja arvostuksen luokkien kautta (Bourdieu 1984, 95). Yksilöt eivät liiku sosiaalisessa ympäristössä satunnaisesti vaan ovat aina alttiita voimille, jotka rakentavat tuota sosiaalista tilaa (em. 100). Sosiaaliset identiteetit määritellään ja vahvistetaan eronteon kautta. Vastakohdilla, kuten hyvä- ja huono-osaisilla, on taipumus vakiinnuttaa itseään näiden käytäntöjen kautta. (Bourdieu 1984, 167.) Tämä teorian ajatus ohjaa analyysiani niin, että kiinnitän aineistossani huomiota näihin identiteettien määrittelyihin ja vahvistuksiin.

Bourdieuille luokat eivät perustu niinkään ihmisten henkilökohtaisiin ominaisuuksiin vaan pikemminkin heidän sosiaalisen tilan paikkaansa, keskinäisiin suhteisiin ja toisaalta myös etäisyyksiin toisista. Hänen mukaansa ihmisten sosiaalinen liikkuvuus ja liikkuvuuden erot vaikuttavat eri sosiaaliluokkien jäsenten elämäntyyliin ja makudispositioihin. Yhteiskunnan luokkarakenne on kuitenkin Purhosen mukaan Bourdieun tarkastelua monimutkaisempi: sosiaalinen, taloudellinen ja kulttuurinen pääoma ovat erillisiä ulottuvuuksia, jotka voivat vaihdella toisistaan riippumattomasti. (Purhonen 2006, 35–36.)

Bourdieun (1984) teoria keskittyy ranskalaiseen yhteiskuntaan, joten on huomioitava, etten tutkimuksessani voi tarjota kovin kattavaa näkökulmaa siitä, miten teoria mahdollisesti näyttäytyy muiden yhteiskuntien kontekstissa. Teoria on peräisin 1980-luvulta ja maailma on muuttunut paljon neljässäkymmenessä vuodessa – voi olla, että Bourdieun näkemykset distinktioteoriasta eivät suoraan sovellu nykyiseen yhteiskuntaan.

4 TUTKIMUSASETELMA

Tässä luvussa esittelen tutkimuskysymykseni, jonka jälkeen käyn läpi aineistoani sekä siihen liittyviä tutkimuseettisiä kysymyksiä. Luvun lopuksi esittelen käyttämäni tutkimusmenetelmät. Tavoitteenani on analysoida, miten ihmiset puhuvat koulutustasojen eroista parisuhteissa Näin ollen tutkimuskysymykseni on: *Millaisia puhetapoja kumppaneiden välisistä koulutuseroista on tunnistettavissa Vauva.fi-verkkokeskusteluissa?*

4.1 VERKKOKESKUSTELUT AINEISTONA

Tutkielmani aineistona toimii kolme eri Vauva.fi-keskustelunaloitusta kommentteineen. Kaikki kolmesta keskustelunaloituksesta käsittelevät koulutustasoeroja parisuhteissa tai deittailussa. Aineistot ovat vuosilta 2014–2020. Vauva.fi on Sanoma Finland Oy -konsernin alla toimiva verkkokeskustelualue.

Keskustelut ovat otsikoilla *Koulutuksen vaikutus kumppanin valinnassa?* vuodelta 2017, *Minkä ammatin ja koulutuksen omaava puoliso sinulle kelpaisi / kelpaa?* vuodelta 2014 ja *Parisuhde ja koulutus* vuodelta 2020. Tutkielmassa huomioin kaikki aineistoksi valikoituneiden keskustelujen kommentit, joita on yhteensä 62. Päädyin rajaamaan aineistoksi vain sellaiset verkkokeskustelut, joiden keskustelunaloituksessa mainittiin koulutustaso ja kumppaninvalinta. Kyseiset keskustelut ovat valikoituneet aineistoksi siitä syystä, että kommenttimäärät olivat suosituisat kandidaatintutkielman kokoiselle tutkielmalle. Aineiston valitsemiseen vaikutti myös keskustelujen ajallinen kehys.

Keskustelupalstat tarjoavat alustan, jossa jokainen pystyy keskustella omista kokemuksistaan ja ajatuksistaan avoimesti. Kasvoja ylläpitääkseen tulee huomioida myös kyseisen toiminnan ulkopuolinen maailma (Goffman 2012, 25). Anonymiteetti mahdollistaa mielipiteen esille tuomisen rohkeasti ilman pelkoa leimaamisesta tai kasvojenmenetyksestä. Toisaalta anonymiteetti voi mahdollistaa myös erilaisia halventavia tai alentavia puhetyylejä.

Vauva.fi-foorumi on avoin ja saavutettavissa kaikille, joilla on internetyhteys. Verkkokeskustelujen kommentit ovat muodoltaan, pituudeltaan ja rakenteeltaan vaihtelevia. Osa ihmisistä on selvästi käyttänyt aikaa kommenttien kirjoittamiseen. Tutkimusaineistona internet-foorumit

tarjoavat pääsyy lähes rajattomaan määrään erilaista analyysimateriaalia. Foorumeiden hierarkisen rakenteen vuoksi tiedon etsiminen, valitseminen ja ottaminen tutkimusmateriaaliksi on suhteellisen mutkatonta. (Holtz & Kronberger & Wolfgang Wagner 2012, 56.) Aineistoani raja se, että en itse pysty vaikuttamaan siihen, mihin ihmiset vastaavat, vaan käytän valmiiksi löydettävissä olevia keskustelunaloituksia.

Aineisto sopii käytettäväksi kandidaatintutkielmaani, koska se on julkisesti kaikkien löydettävissä. Aineistoksi on valikoitunut vain anonyymit verkkokeskustelut, jotta keskustelunaloituksista eikä kommentoinneista ole mahdollista tunnistaa niissä esiintyvien kirjoittajien henkilöllisyyksiä. Näin ollen pyrin minimoimaan tutkimuksesta koituvia haittoja (Laaksonen 2022). Aineistossani lähes jokainen kommentti on anonyymi, sillä keskustelut ovat *Aihe vapaa-* ja *Seksi* -osioiden alta. Näissä osioissa kommentoidakseen käyttäjää ei ole pakollista tehdä.

Aineiston analyysivaiheessa en pyri kommenttien jaotteluun ”oikeaksi” tai ”vääräksi” vaan keskityn lähinnä puhetapojen analysoimiseen sen kannalta, mitä se kertoo tutkimuskysymyksestäni. Tiedostan kuitenkin, että aineistossani voi esimerkiksi ilmetä vähätteleviä puhetapoja joi-
tain ihmisryhmiä tai koulutustasoa kohtaan. Tutkimuksen tarkoituksena ei ole uusintaa näitä ajatuksia, vaan analysoida mitä puhettavat mahtavat tarkoittaa teoriansi valossa sekä laajemmin yhteiskunnallisella tasolla.

4.2 AINEISTOLÄHTÖINEN SISÄLLÖNANALYYSI

Tämän tutkielman tutkimusmenetelmänä olen käyttänyt aineistolähtöistä sisällönanalyysiä. Tutkielmassa keskityn ihmisten antamiin merkityksiin, mikä on laadulliselle tutkimukselle yleistä (Juhila 2022). Laadullisen tutkimusmenetelmän valitseminen on tutkimukseni kontekstissa luontevaa, sillä tutkimukseni tarkoitus on tarkastella ja analysoida ihmisten puhetapoja ja valitsemani ilmiötä. Tarkoituksena ei ole esimerkiksi selvittää määrällisesti, kuinka monessa parisuhteessa koulutustasojen välisiä eroja löytyy.

Toteutin aineistolähtöisen analyysin etsimällä aineistosta sellaisia kohtia, jotka kertovat ilmiöstä jotain kiinnostavaa. Tällä pyrin kartoittamaan kaikkia niitä erilaisia puhetapoja, joilla parisuhteista ja koulutustasoista puhutaan yhdessä (Vuori 2022). Sisällönanalyysi sopii menetelmäksi aineistoni luonteen vuoksi. Analyysissa sisällönanalyysi tarjoaa keinon keskittyä siihen, mikä tutkimukseni kannalta on keskeistä. (Schreier 2012, 3–4.)

Lähdin tutustumaan aineistoon induktiivisesti (Schreier 2012, 60). Aloitin lukemalla aineiston ensin läpi lukuisia kertoja. Tämä auttoi minua saamaan kokonaiskäsitteen ilmiöstä aineistoni pohjalta. Seuraavaksi värikoodasin aineiston etsien keskusteluista tutkimusaiheeseeni sopivia merkityksiä. Tätä työvaihetta ohjasivat seuraavat kysymykset: *Millaisia kiinnostuksenkohteita kommentteissa tulee ilmi? Millaisia tunteita kommentteissa tulee ilmi? Millaisia arvoja kommentteissa tulee ilmi? Millaista puhetta palkasta/rahasta kommentteissa tulee ilmi? Millaisia muita kiinnostavia huomioita kommentteissa tulee ilmi?* Nämä kysymykset toimivat kategorioina, joihin halusin keskittyä ja joista halusin tietää lisää (Schreier 2012, 59).

Tarkastelin aineistoa lukemalla sitä läpi useita kertoja. Tällä pyrin välttämään esimerkkien väärät luokittelut ja varmistamaan, etten jätä huomiotta tutkielmani kannalta keskeisiä kommentteja ja ilmaisuja. Värikoodauksen jälkeen siirsin kommentit erilliseen Word-tiedostoon. Loin kaavion, johon jaottelin kategoriat ja aineistot 1, 2 ja 3 erillisiksi sarakkeiksi. Kaavio auttoi hahmottamaan värikoodauksessa löytyviä ilmaisuja paremmin ja selkeyttämään aineiston analyysiprosessia.

Seuraavaksi yhdistelin aineistostani löytyviä ilmauksia luokiksi. Pääluokiksi muodostin ne tutkimukseni lähtökohdat, jotka minua kiinnostivat (Schreier 2012, 60) ja jotka aineistossa nousivat esille. Pääluokiksi muodostuivat neljä pääluokkaa, joita kaikkia yhdistää koulutustason tarkastelu. Ensimmäinen pääluokka keskittyy samankaltaisuuksiin ja elämäntyyliin, toinen arvoihin ja asenteisiin, kolmas rahan ja palkkatasoon ja neljäs muihin aineistosta löytyviin mielenkiintoisiin huomioihin.

5 TULOKSET

Tässä luvussa esittelen tutkimukseni tulokset muodostamieni luokkien avulla. Esittelen analyysiani aineistoesimerkkien avulla ja tarkastelen niitä suhteessa hyödyntämäni teoreettiseen viitekehykseen ja muuhun aihetta aiemmin käsittelevään tutkimukseen. Näin etsin vastauksia siihen, millaisia puhetapoja koulutustasoista ja niiden mahdollisista eroista löytyy.

Aineistosta löytyy monia erilaisia ja yhteneviä teemoja. Kommenteissa toistuvat teemat, kuten pyrkimys kumppanien samankaltaisuuteen esimerkiksi arvojen, asenteiden ja koulutustason pohjalta. Osassa kommentteista korostuu ajatus, ettei koulutustasolla ole väliä kumppaninvalinnassa ja toisaalta taas koulutuseroja saatetaan pitää positiivisena asiana. Kommenteissa esiintyy tarkkojakin kriteerejä kumppanille, muun muassa rahan ja palkkatason kautta. Verkkokeskusteluissa näkyy myös erilaisia halventavia asenteita ja puhetapoja alemmista koulutusasteista.

Kommenteissa korostuneiden teemojen myötä tunnistin aineistoni ja distinktioteorian yhteyksiä, kuten mieltymyksiä, yhteisiä kiinnostuksenkohteita ja arvoja. Toisaalta distinktioteoria ei tarjoa avaimia kaikkiin verkkokeskusteluissa esiintyviin puhetapoihin. Tällaisia puhetapoja ovat muun muassa palkkatasoa ja koulutustason merkityksettömyyttä korostavat kommentit. Seuraavissa alaluvuissa käsitelen analyysissä muodostuneita pääluokkia ja esittelen analyysiäni aineistotteita käyttäen.

5.1 KOULUTUSTASO, SAMANKALTAISUUS JA ELÄMÄNTYYLIT

Ensimmäinen aineistosta analysoitavissa oleva pääluokka on *koulutustaso, samankaltaisuus ja elämäntyylit*. Samankaltaisuus ilmenee aineistossa toistuvasti ja koulutustaso saa verkkokeskusteluissa tässäkin yhteydessä monia merkityksiä. Seuraavassa aineistotteessa itsessään tiivistyy verkkokeskusteluissa esille tuleva puhetapa, jossa koulutuksen nähdään tuovan ihmiselle tietynlaisia ominaispiirteitä:

”Koulutus tai sen puute voi antaa parhaimmillaan tai pahimmillaan vain viitearvon siitä, että toisen kanssa saattaisi olla jotain yhteistä, kenties jonkinlaisen hyvin hataran olettaman, että toinen ajattelisi tai toimisi jollain erityisellä ”koulutuksensa mukaisella tavalla...” *Verkkokeskustelu 2017*¹

---

¹ Tutkielmassa käytetyt verkkokeskusteluotteet ovat liitetty tutkielmaan sellaisenaan.

Aineistossa on erilaisia puhetapoja, joissa ihmiset tuovat esille koulutustasoa, elämäntyylejä ja toiveita samankaltaisuudesta.

”Mieluiten akateeminen, koska olen itsekin sellainen (teen väitöskirjaa). AMK:sta ja ammattikoulusta valmistuneiden pitää olla jo aika hurmaavia, että harkitsisin pidempää suhdetta. Toistaiseksi tämä ei ole ollut kyllä mikään ongelma, koska asun yliopistokaupungissa, jossa mukavia JA nättejä akateemisia naisia on pilvin pimein...” Verkko keskustelu 2014

Yllä olevassa verkkokeskustelukommentissa ilmenee toive koulutustasojen samankaltaisuudesta. Kommentissa kirjoitetaan, että ammattikorkeakoulutetut ja ammattikoulusta valmistuneiden tulisi olla ”jo aika hurmaavia”. Aineisto-ote on sijoitettu tämän pääluokan alle, sillä kirjoittaja perustelee omaa toivettaan akateemisesta koulutuksesta sen kautta, että itsekin on akateeminen. Kommentista on kuitenkin havaittavissa ajatus yliopistokoulutuksen paremmuudesta, mikä itsessään sopisi pääluokkaan 5.2 *Koulutustaso, arvot ja asenteet*.

Bourdieu (1998, 20–21) mukaan läheisyys sosiaalisessa tilassa altistaa lähestymiselle, koska tila ja sen vuorovaikutussuhteet vaikuttavat ja ohjaavat ihmisiä tiedostamattomasti. Kuitenkin Mäenpään (2015, 18) mukaan tietyistä statuksesta olevat ihmiset saattavat päättää viettää aikaa paikoissa, joissa on todennäköistä tavata henkilö samasta statuksesta. Tätä ajatusta voidaan yhdistää yllä olevaan aineisto-otteeseen. Kirjoittajan toiveet kumppanille ohjaavat häntä mahdollisesti tietoisesti, koska hän painottaa koulutustason merkitystä.

Bourdieu (1984, 30–32) mukaan koulujärjestelmä hyödyttää ihmisiä, joilla on valmiiksi muun muassa älyä, kokemuksia ja suhteita edetä yhteiskunnassa. Tämä kulttuuripääoman jakautumisen uusintaminen erottaa ne ihmiset, joilla perittyä kulttuuripääomaa on ja ei ole (em. 30–32). Näin ollen koulujärjestelmä asettaa ihmiset eriarvoiseen asemaan jo lähtökohtaisesti ja voi samalla uusintaa eriarvoisuutta hyödyttämällä tietynlaisista lähtökohdista tulevia ihmisiä.

”...meitä yhdistää vahva kiinnostus kirjallisuuteen ja kulttuuriin muutenkin...meillä on yhteisiä kiinnostuksen kohteita (kulttuuri, yhteiskunta, matkailu) ja että olemme sosioekonomisesti riittävän samalla tasolla ja meillä on riittävän samankaltainen tausta...Voisinko olla parisuhteessa ammattikoulutetun puhtaanapitoalan kuljettajan (vai mikä roskakuskin nykyinen titteli on :-)) kanssa? Luultavasti en. Voi olla, että heissä on intohimoisia kirjallisuuden harrastajia ja kulttuurin suurkuluttajia, palkkaakin riittää matkustamiseen, ja kiinnostus ympäröivää yhteiskuntaa kohtaan on tehnyt heistä loistavia keskustelijoita. Todennäköisyys sellaisen ihmisen löytämiseen ammattikoulun käyneistä on kuitenkin pienempi kuin korkeakoulutetuista...” Verkko keskustelu 2017

Yllä olevassa aineisto-otteessa samankaltaisuudeksi luetellaan yhteiset kiinnostuksenkohteet ja sosioekonomisen aseman samantasoisuus. Samalla kirjoittaja toteaa, ettei luultavasti voisi olla

parisuhteessa ”*ammattikoulutetun puhtaanapitoalan kuljettajan kanssa*”. Ajatuksen voi yhdistää distinktioteoriaan legitiimin kulttuurin käsityksen kautta. Distinktioteorian mukaan makujen yhdistäminen on korkean kulttuurin omistajille häväistys (Bourdieu 1984, 49). Omat elämäntyylit ja kiinnostuksenkohteet nähdään korkeassa arvossa ja pidetään epätodennäköisempänä, että omanlainen kumppani löytyy muualta kuin samasta sosioekonomisesta asemasta.

Kommentissa ilmenee symbolista valtaa, sillä maun avulla luokitellaan ja asetetaan ihmisiä hierarkkiseen järjestykseen (Bourdieu 1984, Purhonen ym. 2014, 15–16 mukaan). Aineisto-otteessa tehdään erontekoa oman kulttuurillisen pääoman pohjalta. Näin ollen maun avulla ihmisiä luokitellaan ja makua käytetään eronteon välineenä.

”Samanlaiset ihmiset sopii parhaiten yhteen...” Verkkokeskustelu 2017

”Ei vaikuta. Enemmän minuun vaikuttaa se onko muut kiinnostuksen kohteet samoja...” Verkkokeskustelu 2014

Aineisto-otteissa on nähtävissä puhetapoja siitä, että samanlaiset ihmiset sopivat yhteen. Kiinnostuksenkohteiden, tietynlaisten makujen ja mieltymysten, samankaltaisuus nousee esille koulustasosta keskusteltaessa. Bourdieun (1984, 239) mukaan maku tuo yhteen sellaisia ihmisiä, jotka sopivat toisilleen. Keskusteluissa esiintyvät puhetavat tukevat maun näkemistä ihmisiä yhdistävänä tekijänä.

”...Empaattisuus ja hyvät keskustelutaidot ovat tärkeimmät. Samaten hyvä arvojärjestys ja samansuuntaiset ajatukset hyvästä elämästä ja tulevaisuudesta, merkitsevät paljon...” Verkkokeskustelu 2020

Yllä olevassa verkkokeskusteluotteessa tulee esille toiveita tietynlaisista piirteistä ja tulevaisuuden toiveista, joita voi yhdistää Bourdieun (1984) habituksen käsitteeseen. Habitus yhdistää henkilön erinäiset valinnat yhdeksi elämäntavaksi (em. 1998, 18), ja näin muun muassa aineisto-otteessa ilmenevät tulevaisuudenhaaveet ja arvojärjestys voidaan yhdistää käyttämäni teoriaan. Myös aiemmassa tutkimuksessa arvojen ja mielipiteiden samankaltaisuuden on nähty johtavan kumppaneiden keskinäiseen vahvistumiseen. Makujen ja älykkyyden samankaltaisuus mahdollistaa yhteiset aktiviteetit ja kyvyn ymmärtää toista paremmin. Nämä kulttuurilliset resurssit voidaan nähdä yhteisen elämäntyylin mahdollistajana. (Kalmijn 1998, 399–400.) Myös Kontulan (2013, 38) mukaan onnistunut parisuhde edellyttää hyvää tutustumista toiseen ja hänen odotuksiinsa sekä toiveisiinsa parisuhteesta.

”...Jos kemiaat kohtaavat, niin ne kohtaavat, eikä käyntikortin tittelillä ole vähäisintäkään vaikutusta suuntaan tai toiseen. Toisaalta kemiaat kohtaavat todennäköisimmin

sellaisen ihmisen kanssa, jolla on samankaltainen elämäntapa, tavoitteet ja arvomaailma kuin minulla. Tällainen ihminen on sitten useammin tehnyt samankaltaisia valintoja elämässään, kun taustavaikuttimetkin ovat samankaltaiset...” Verkkokeskustelu 2014

Otteessa esiintyvää puhetapaa samankaltaisista valinnoista ja taustavaikuttimista voidaan yhdistää Bourdieun (1984) ajatuksiin maun muodostumisesta. Mäenpää (2015, 16) tiivistää Bourdieun (1984) teoriaa siten, että makua ei ole mahdollista oppia tai opettaa, vaan se sisäistetään jokapäiväisessä elämässä, aikaisessa sosialisoinnin vaiheessa.

On mahdollista, että samanlaisista taustoista olevat ihmiset päätyvät tekemään samanlaisia valintoja elämässä ja näin ollen pariutumaan toistensa kanssa. Sukupuoli, vanhempien koulustausta, ammatti ja tulotaso vaikuttavat kuitenkin vielä nykyäänkin nuorten koulutuspolkuvalintoihin sekä siihen, ketkä hakeutuvat ja tulevat hyväksytyksi korkeakoulutukseen (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2021) Tämä kaikki voi vaikuttaa otteessa esiintyviin asioihin, kuten tavoitteisiin, arvomaailmaan ja elämäntapoihin.

5.2 KOULUTUSTASO, ARVOT JA ASENTEET

Toisessa pääluokassa *koulutustaso, arvot ja asenteet* käsitellään näitä aineistossa esiintyviä puhetapoja. Kommentteissa kumppaneille asetetaan kriteerejä tai toiveita, joiden pohjalta on tunnistettavissa erilaisia arvoja ja mielipiteitä.

”...Viimeistelen amk-tutkintoa, haen sen jälkeen tekemään maisterintutkintoa. Olen kunnianhimoinen ja nyt jo koulutustani paremmassa työpaikassa ja haluan edetä... Ikävä kyllä nyt on jäänyt yksi vaatekaupan myyjä ”rannalle ruikuttamaan”. Varmaan tosi kiva tyyppi, mutta en ymmärrä miksi ihmisellä ei yli kolmekymppisenä ole kunnianhimoa parempaan kuin vaatekaupan myyjäksi. Omalla kohdallani vaikuttaa siis tosi paljon. On myös vaikeaa pariutua, koska poikkean aika paljon vallavirrasta enkä koe mitään tunteita ”tavalliseen duunariin” ...” Verkkokeskustelu 2017

Bourdieun distinktioteorian (1984, 49) mukaan paheksunta muunlaisia elämäntapoja kohtaan ilmenee konkreettisesti silloin kun ihmiset pariutuvat saman sosiaalisen ryhmän sisällä. Otteessa ilmaistaan haluttomuutta seurustella eri koulustaustasta tulevan ihmisen kanssa, sillä kirjoittaja ei koe *”mitään tunteita tavalliseen duunariin”*. Korkeakouluttamattomuus yhdistetään myös kunnianhimon puutteeseen. Nämä havainnot tukevat distinktioteorian ajatusta paheksunnasta muunlaisia elämäntapoja kohtaan.

”...Itselläni ei ole väliä että minkö koulun puoliso on käynyt ja minkä alan ammattilainen hän on (kuhan ei ole ilotyttö)...” Verkkokeskustelu 2014

”...Jos rakastuisin niin täytyy olla sitä kemiaa seksuaalisesti, ynnä miehen pitää olla positiivisesti jollainlailla ”hassu” ja turvallinen. Tai no pornonäyttelijää en voisi huoli taikka eläinkokeita tekevää taikka palkkatappajaa.” Verkkokeskustelu 2014

Otteissa koulutustasolla ei koeta olevan merkitystä, mutta kommenteissa tulee esille muun muassa seksityötä alentavia puhetapoja. Anna Kontula (2008, 58) toteaa väitöskirjassaan, kuinka seksityöntekijät usein ymmärretään ja luonnehditaan toisiksi. Tätä toiseutta rakennetaan muun muassa seksityötä koskevan stigman kautta, jossa työ nähdään laittomana ja luonteeltaan perverssinä (em. 58). Kommenteissa siis tuodaan esille koulutustason merkityksettömyyttä samalla kuitenkin määritellen, millaista työ ei saisi olla. Seksityö eroaakin yleisesti hyväksytyistä ansiotöistä (Kontula 2008, 96). Myös Bourdieun (1984, 167) mukaan sosiaaliset identiteetit määrittävät eron kautta. Tämä on nähtävissä yllä olevissa aineisto-otteissa, kun omaa asemaa vaikiinnutetaan tekemällä eroa muihin.

”Pitää olla idiootti jos luulee että koulutus korreloi älykkyyden kanssa. Paremminkin tavoitteiden ja vaatimusten kanssa. Moni älykäs jättää mielellään opinnot sikseen. Tähän kohtaan vedän Einstein-kortin. Ei kyseinen herrakaan kauheasti koulun penkeillä viihtynyt... Korkeaan koulutuspaikkaan tarvitaan vain paljon lukutunteja, ei niinkään älyä... Eri asia on sitten OIKEASTI menestyä akateemisella alalla ja luoda uutta, eikä vain toistaa muiden havaintoja. Suomi on täyttä näitä ns.akateemikkoja, jotka ei luo uusia älyllisiä työkaluja...päätän mainita että itse olen 6 pisteen päässä mensasta, mutta valitsin duunarin hommat. Kuitenkin vapaa-ajalla viihdyn tieteen parissa, mutta en ikinä sitä haluaisi ammatikseni tehdä. ;-) ” Verkkokeskustelu 2014

Verkkokeskusteluotteessa ilmenee myös koulutustasoa koskeva puhetapa, jossa koulutustaso nähdään valintana eikä yhteydessä älykkyyteen. Verkkokeskusteluotteessa kirjoittaja tuo esille omaa statustaan kommentoimalla olevansa ”6 pisteen päässä mensasta”. Aineistossa keskeistä ja tutkimukseni kannalta mielenkiintoista on kiinnittää huomiota näihin ammatillisen identiteetin rajoihin ja tapoihin luonnehtia vapaa-aikaa.

”En ole yhdeltäkään koulutuksia kysellyt silloin aikanaan...Ei koulutus tee ihmisestä sen parempaa tai huonompaa, yhtään ystävänäkin en ole sen perusteella ottanut tai jättänyt...” Verkkokeskustelu 2014

Koulutustason merkityksettömyyttä korostetaan aineisto-otteessa sen kautta, ettei koulutus vaikuta ihmisen arvoon. Kommentissa myös todetaan, ettei koulutustaso ole vaikuttanut ystävien valintaan. Aineisto-otteesta ei suoraan tulkintani mukaan löydy yhteyksiä distinktioteorian ajatuksiin. Ote kuitenkin rikkoo ajatusta mausta symbolisen vallan käsitteenä, sillä aineisto-otteesta ei ole nähtävissä erontekoa tai luokitteluja, joka siihen olennaisesti kuuluu (Bourdieu 1984, Purhonen ym. 2014, 15 mukaan).

”Otan mielelläni duunarimiehen. Itse olen vain AMK:n käynyt ja kokisin itseni todella tyhmäksi jonkun akateemisen ihmisen kanssa. Eräs poikaystäväni oli kouluttautumassa akateemiselle alalle ja tunsin itseni todella tyhmäksi hänen kanssaan... Onneksi tajuttiin erota...Siskoni on akateemisesti koulutettu ja tuntuu että me ollaan ihan eri planeetalta...Eli vastaus kysymykseen on että ei väliä. Mutta jos pitää valita, niin miehuummin AMK:sta valmistunut kuin yliopistosta, yllä olevista syistä.” **Verkkokeskustelu 2014**

Yllä olevassa aineisto-otteessa tulee esiin kokemus siitä, että akateemisesti koulutettu sisko ja kirjoittaja ovat kaukana toisistaan sosiaalisessa tilassa. Tämä kokemus itsessään muistuttaa distinktioteorian ajatuksesta siitä, että sosiaalisessa tilassa lähellä olevat ihmiset ovat ominaisuuksiltaan taipuvaisia lähestymään toisiaan (Bourdieu 1998, 21). Mielenkiintoista kuitenkin on, että kirjoittaja erottaa itsensä akateemisesta luokasta toteamalla, kuinka akateemisesti koulutettun siskon kanssa ”*ollaan ihan eri planeetalta*”, vaikka kirjoittaja on itse korkeakoulutettu. Otteessa on huomattavissa Bourdieun (1984, 167) sosiaalisten identiteettien rakentamisen periaate, eli se kuinka identiteetit määritellään ja vahvistetaan eronteon kautta. Kirjoittaja positioi itseään tiettyyn asemaan ja näin myös omalta osaltaan ylläpitää sosiaalisen tilan paikkaansa, joka muodostuu keskinäisistä suhteista ja etäisyyksistä toisiin (Bourdieu 1984, Purhonen 2006, 36 mukaan).

5.3 KOULUTUSTASO, RAHA JA PALKKATASO

Kolmantena pääluokkana on *koulutustaso, raha ja palkkataso*, jonka puhettavat nousivat suhteellisen isoksi osaksi aineistoa. Bourdieun distinktioteorian (1984, 376) mukaan maku on lähes aina taloudellisten olosuhteiden tuotetta. Rahaa ja toimeentuloa ei siis itsessään voi erottaa myöskään maun yhteydestä, sillä taloudelliset olosuhteet ja mahdollisuudet muokkaavat makua. Aineistossa esiintyviä puhetapoja on kuitenkin haastavaa yhdistää distinktioteoriaan, sillä puhettavat eivät tulkintani mukaan sovi distinktioteorian osiin, joissa taloudellinen pääoma otetaan huomioon. Seuraavaksi esittelen aineisto-otteita, joissa ilmenee erilaisia rahaa ja palkkatasoa koskevia puhetapoja.

”...Kysymys on osaltaan myös palkkatasosta: en halua elättää ketään. Oma palkkatasoni ei ole vielä häävi (40k€ vuodessa), mutta nousee ajan mittaan.” **Verkkokeskustelu 2014**

”...Kavereiden kanssa ei joudu jakamaan asuntolainaa, joten heidän palkkatasonsa on yhdentekevä. Miksi ottaa puolisoksi huonopalkkainen ja mukava, kun voi saada hyväpalkkaisen ja mukavan?” **Verkkokeskustelu 2014**

Aineisto-otteissa palkkatason merkitys tuodaan esille asuntolainan jakamisen ja elättämisen kautta. Taloudellista tasa-arvoa korostetaan ja halua myös perustellaan vertaamisen kautta toisessa aineisto-otteessa. Tuloilla onkin Kontulan (2013, 21) mukaan todettu olevan vaikutusta parisuhteiden solmimiseen, mutta taloudelliset tekijät ovat harvoin kuitenkaan selittäneet parisuhteiden onnellisuutta tai avioeroihin johtaneita syitä. Kommenteissa korkeakouluttautuneisuuden myötä yhdistetään korkea tulotaso.

*”...Vähän karsastan ajatusta työttömästä miehestä, en kyllä ehdoin tahdoin työtöntä miestä ottaisi. Olen itse kauppakoulun käynyt ja elätän itseni omalla työlläni. En halua elättäjää tai elätettävää. Mulle on paljon tärkeämpiäkin asioita miehessä kuin koulusta saatu paperi ja palkkakuitin numerot...” **Verkkokeskustelu 2014***

*”...eikä hänen palkkansa vaikuta millään lailla...” **Verkkokeskustelu 2014***

Toisaalta rahan merkityksettömyys ilmenee myös aineistossa. Molemmissa yllä olevissa kommenteissa nousee esille ajatus siitä, että kumppanin palkalla tai koulutustasolla ei ole väliä, joskin ensimmäinen aineisto-ote korostaa sitä, että työssäkäynti olisi kumppanille suotavaa, koska ei itse halua *elätettävää*.

*”Olen nainen ja tienaan n. 100 000 € vuodessa. Olen kokeillut suhdetta vain ammattikoulun käyneen kanssa (oli todella hyvännäköinen) mutta hän tuntui pidemmän päälle vain pikkupojalta. Rahat olivat aina loppu, missään ei olisi voinut käydä ilman, että minä maksan jne. Minä haluan naisena kokea olevani se ”heikompi” osapuoli (sori vaan te kaikki feministit, joiden mielestä kaikki naiset ja miehet ovat keskenään samanlaisia). Se ei onnistu, jos mies on joku vuokrahuukussa pihisevä reppana, joka ostaa kaupassa aina sen kaikkein halvimman vaihtoehdon.” **Verkkokeskustelu 2020***

Verkkokeskusteluotteessa ilmenee monia mielenkiintoisia huomioita. Naiskirjoittaja kertoo tienavansa noin 100 000 € vuodessa ja haluavansa kokea olevansa parisuhteessa ”*se heikompi osapuoli*”, viitaten kumppanin rahallisiin mahdollisuuksiin. Bourdieun (1984, 167) mukaan ihmiset, erityisesti vastakohdat, vakiinnuttavat asemaansa erilaisten käytäntöjen kautta. Kommentissa on nähtävissä itsensä vakiinnuttamista hyväosaiseksi. Otteessa esiintyy selkeää eron-tekkoa taloudellisen pääoman kautta, ja samalla puhetapaa voi yhdistää myös distinktioteoriaan. Kommentissa on havaittavissa erilaisten elämäntapojen paheksuntaa (Bourdieu 1984, 49). Nähtävissä on puhetapa siitä, kuinka kumppaniksi ei kelpaa vuokra-asunnossa elävä henkilö, joka ostaa kaupassa halvimman vaihtoehdon. Arvostusta rakennetaan siis esimerkiksi asunnon omistamisen sekä yleisemmin rahallisten mahdollisuuksien kautta. Kommentissa on havaittavissa symbolista valtaa, sillä kirjoittaja arvottaa ja pitää tietynlaista elämäntyyliä ja ihmisiä arvokkaampina kuin toisia (Bourdieu 1984, Purhonen ym. 2014, 15–16 mukaan).

*”...En tiedä muista, mutta minulle olisi kova pala itsetunnolle, jos nainen ansaitsi minua enemmän. Meillä lähes kaikki maksetaan minun tilipussistani (omasta tahdostani) ja naiseni tililtä taas laitetaan säästöön aika paljon. Eli karkeasti sanottuna, miehenä otan mieluiten naisen, jolla ei ole mitään huippuluokan koulutusta tai työtä ja ura ei häiritse parisuhdetta.” **Verkkokeskustelu 2014***

Rahasta puhuttaessa myös ilmenee puhetapa, jossa ei toivota kumppanien tasapuolisuutta. Kahdessa aiemmassa verkkokeskusteluotteessa on havaittavissa perinteisiä sukupuolirooleja korostavia ajatuksia, joissa heterosuhteessa mies tienaa enemmän ja on hierarkkisesti korkeammassa asemassa kuin nainen. Aineistossa esiintyy olettaus, että vain korkeakoulutetut ihmiset voivat tienata hyvin. Verkkokeskusteluotteessa miespuolinen kirjoittaja toivoo, ettei kumppani tienaisi häntä enemmän ja ettei työ häiritsisi parisuhdetta.

Statusten epätasapainoteoriassa on oletettu vaimon korkeamman statuksen vaikuttavan avioliiton laatuun ja yleiseen onnellisuuteen negatiivisesti heterosuhteissa (Kontula 2009, 71). Yllä olevia aineisto-otteita voidaan myös yhdistää muuhun aiempaan tutkimukseen. Monet ihmiset toivovat syvää romanttista ihmissuhdetta. Tämän on todettu vaikuttavan siihen, että naiset saattavat pitää omaa epäedullista asemaansa kotona tai yhteiskunnassa hyväksyttävänä. (Sobol-Sarag & Schori-Eyal & Fernández & Saguy 2022.)

*”Tulosi tai omaisuutesi ratkaisevat kiinnostavuutesi...Tämä tutkimus perustuu verotietoihin ja on siksi luotettava. Tässä ei arvostella koulutusta, ulkonäköä yms vaan katsotaan raadollisesti verotiedoista kuka elää parisuhteessa minäkintuloisen kanssa.” **Verkkokeskustelu 2020***

Aineistossa tuntuu esiintyvän myös ajatus siitä, että tulot ovat merkittävä ja ratkaiseva tekijä *menestymiseen* parisuhdemarkkinoilla. Kontulan (2009, 11) mukaan nykyisissä parisuhteissa annetaan kuitenkin entistä enemmän merkityksestä hellyydelle, tunteille ja seksuaalisuudelle, sillä enää parisuhteet eivät ole välttämättömiä ihmisten toimeentulon kannalta.

*”Eipä koulutus paljoa kerro: Amiskoulutus vuodelta -94 ja päivääkään en ole niitä hommia tehnyt. Itseoppineella alalla palkka 4800€/kk. Moni nainen skippasi vain siksi ettei ole korkeakoulutusta ymmärtämättä että muutkin voi olla fiksuja. M44” **Verkkokeskustelu 2020***

Aikaisemmissa aineisto-otteissa ilmenee ajatus korkeakoulun käyneiden hyväpalkkaisuudesta verrattuna ammattikoulun käyneisiin. Aineistossa on kuitenkin nähtävissä tätä haastavia ajatuk-

sia. Yllä olevassa otteessa henkilö kirjoittaa ennakkoluuloista, joita saattaa näkyä korkeakouluttamattomia ihmisiä kohtaan, sillä ”*muutkin voivat olla fiksuja*”. Itsessään kommentti ylläpitää ajatusta siitä, että ura toimii merkinä älykkyydestä.

5.4 KOULUTUSTASO JA MUITA MIELENKIINTOISIA HUOMIOITA

Viimeinen pääluokka on koostettu niistä aineistosta löytyvistä huomioista, jotka eivät sopineet suoraan minkään tietyn pääluokan alle, mutta jotka koin tutkimukseni kannalta keskeisiksi.

5.4.1 Sosiaalisuus

Aineistosta on havaittavissa erilaisia sosiaalisuutta koskevia puhetapoja. Sosiaalisuuden tärkeys näkyy erilaisissa kommentteissa esimerkiksi muiden ihmisten mielipiteiden merkityksen kautta. Kontulan (2009, 19) mukaan parisuhde on sosiaalinen instituutio, joka tarkoittaa sitä, ettei se jää vain yksityisen piiriin tai vapaaksi erilaisista sosiaalisista rooliodotuksista.

”...pidän hygienistä, ulkonäöstä ja tyylistä huolta. Käyn säännöllisesti kuntosalilla. On harrastuksia ja kykenen älykkääseen keskusteluun...Voisiko korkeakoulutettu nainen kiinnostua kaltaisestani ihmisestä? Ymmärrän sen pointin, kun kumppani pitää esitellä perheelle ja kaverille, niin onhan se vähän noloa jos ei ole edes lukiota käynyt. Tavallaan kun itselläni on kaikki kunnossa näin muuten ja olisi kiva deittailla...”
Verkkokeskustelu 2020

Aineisto-otteen perusteella on havaittavissa puhetapoja sosiaalisesta paineesta. Muiden ihmisten mielipiteellä tuntuu olevan merkitystä kumppaninvalinnassa. Puoliso ja perheenjäsenet ovat useimpien ihmisten keskeisimpiä voimavaroja ja onnenlähteitä (Kontula 2013, 20) ja ei itsessään ole yllättävää, että nämä elämän tärkeimmät ihmissuhteet myös vaikuttavat toisiinsa. Hyvät ihmissuhteet ja sosiaalinen pääoma ovat yhteydessä fyysiseen ja psyykkiseen hyvinvointiin (em. 20), oletettavasti hyvinvointi eri ihmissuhteissa vaikuttaa myös muihin ihmissuhteisiin. Aineisto-otteessa henkilö rakentaa myös itse eroa korkeakouluttamattomien ja korkeakoulutettujen välillä ja pohtii asemaansa deittailussa, koska ei omista ylioppilas- tai korkeakoulututkintoa. Tämä sopii Bourdieun (1984, 167) ajatukseen sosiaalisten identiteettien määrittelemisestä ja vahvistamisesta, jolla omaa sosiaalisen tilan paikkaa vakiinnutetaan.

”...tiedän todella monta paria, joilla koulutusohjat ovat täysin erilaisia! Ihan niin kuin minulla ja miehellenikin on. Mies on korkeasti koulutettu ja minä en, mutta yhdessä olemme olleet 20 vuotta ja puhumista riittää. Mies tiesi jo minuun tutustuessaan, että olen ennemmin tekijä kuin lukija. Hän sanoi myös, että saa töissä puhua tarpeeksi am-

mattiasioista ja ei halua niitä enää kotona vatvoa ollenkaan. Näin on myös toisilla tuntemillani pariskunnilla, joilla on sama tilanne. Kaikkien mielestä olemme aina olleet erittäin hyvin toisillemme sopivat.” Verkkokeskustelu 2017

Otteessa tulee esille, kuinka muilla tuntemilla pariskunnilla on samanlainen tilanne ja, että parisuhde on saanut muilta ihmisiltä kannustusta ja tukea. Heterogamian eli erilaisen kumppanin valitsemisen voidaan nähdä olevan merkki sosiaalisten statusten näkemisestä tasa-arvoisena (Kalmijn 1998, 396). Aineisto-otteessa tulee esille ajatus työn ja vapaa-ajan erottamisesta, jolloin ammattiasioista ei tarvitse keskustella ollenkaan työajan ulkopuolella.

5.4.2 Rakkaus

Viimeiseksi alaluokaksi muodostui *rakkaus*. Näissä kommentteissa muut tekijät jäävät vähemmälle huomiolle, sillä kommentteissa esiintyy puhetapoja, joissa korostetaan rakkauden merkitystä parisuhteiden muodostamisessa.

”...En kysynyt sosiaalista taustaa, en koulutusta, en harrastukset, eikä sitäkään olisiko seurustellut...Hän oli köyhästä työläisperheestä minä varakkaammasta akateemisestä perheestä, hän ei harrastanut mitään samaa kuin minä, ei harrasta vielääkään. Millään näillä ulkoisilla seikoilla e.i ole ollut pskankaan väliä. Ainut millä on ollut väliä on rakkaus. Rakastanut häntä jo 45 vuotta enemmän kuin mitään muuta maailmassa.” Verkkokeskustelu 2020

Kommentissa näyttäytyy ajatus siitä, että yhteinen suhde on jatkunut jo vuosikymmenten ajan, eikä muulla kuin rakkaudella ollut väliä parinvalinnassa. Yhteiskuntamme keskeisenä ihanteena on elinikäinen avioliitto (Kontula 2013, 37), joka kommentissa korostuukin. Aineisto-otteessa mielenkiintoista distinktioteorian tulkinnan kannalta se, miten parisuhteeseen vaikuttavista tekijöistä puhutaan. Kommentissa arvoa ei anneta yhteiselle maulle eli mieltymyksille, joka distinktioteorialle on kuitenkin ilmeistä. Makujen yhdistämistä ei nähdä häväistyksenä toisin kuin distinktioteoriassa (Bourdieu 1984, 49) tehdään.

”...Itse valitsin puolisoni rakastumalla häneen pitkän seurustelun aikana.” Verkkokeskustelu 2014

”Ei tolla ole mitään koulutusta eikä ollut työpaikkaakaan kun tavattiin. Nykyisin n kappan kassalla. Ei kai tuollaisella ole rakkauden kanssa mitään tekemistä?” Verkkokeskustelu 2014

Kahdessa viimeisessä aineistoesimerkiksi valikoituneissa verkkokeskusteluotteissa nousee esille puolison valitseminen ja rakastuminen pitkän seurustelun aikana. Kontulan (2009, 42) mukaan rakkaudesta on tullut määräävä kriteeri parisuhteen solmimiselle. Tyypillistä suomalaisille parisuhteille onkin ollut tunne molemminpuolisesta rakkaudesta (em. 42), joka verkkokeskusteluissa nousee esille.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä kandidaatintutkielmassa olen tarkastellut erilaisia puhetapoja koulutuseroista parisuh-teissa. Tutkielmani tarkoituksena on ollut vastata kysymykseen, *millaisia puhetapoja kumppa-neiden välisistä koulutuseroista on tunnistettavissa Vauva.fi-verkkokeskusteluissa*. En hakenut tutkielmassani yksiselitteistä vastausta vaan pikemminkin monipuolista ymmärrystä aihetta koskevista puhetavoista. Tässä luvussa esittelen tutkielmani johtopäätökset ja pohdin tutkimus-aiheeseeni liittyviä erilaisia jatkotutkimusmahdollisuuksia.

Aineistoni havaintoja on monilta osin mahdollista yhdistää valitsemaani teoreettiseen viiteke-hykseen. Verkkokeskusteluissa nousee esille monenlaisia distinktioteoriaan (Bourdieu 1984) yhdistettävissä olevia puhetapoja muun muassa kumppaneiden samankaltaisuudesta ja maun ja mieltymysten erotteluista. Distinktioteoria toisaalta ei tarjonnut oman tulkintani mukaan lähtö-kohtia käsittelemään esimerkiksi joitain rahaan ja palkkatasoon liittyviä puhetapoja. Esittelen johtopäätöksiäni neljän eri analyysivaiheessa muodostuneen pääluokan kautta. Kaikkia pää-luokkia yhdistää niissä käsiteltävä koulutustaso, jonka ohella pääluokat on jaettu käsittelemään aineistosta erottuvia puhetapoja. Ensimmäisessä pääluokassa koulutustason ohella keskitytään *samankaltaisuuksiin ja elämäntyyleihin*, toisessa *arvoihin ja asenteisiin*, kolmannessa *rahaan ja palkkatasoon* ja neljännessä *muihin mielenkiintoisiin huomioihin*. Viimeisessä pääluokassa muut mielenkiintoiset huomiot on jaettu vielä kahden alaluokan alle, joita on *sosiaalisuus* ja *rakkaus*.

Verkkokeskusteluotteissa on havaittavissa puhetapoja, joissa korkeakoulutusta arvotettiin kor-keammalle kuin muita koulutuksia. Erontekoa myös tapahtuu yliopistokoulutuksesta puhutta-essa, jolloin ammattikouluja ja ammattikorkeakouluja kohtaan saattaa ilmetä halventavia puhe-tapoja. Vuorisen ja Valkosen (2005, 135) mukaan yliopistokoulutuksen houkuttelevuus kertoo akateemisen tutkinnon arvostetusta asemasta yhteiskunnassamme, mitä aineiston havainnot tu-kevat. Oteissa kuitenkin ilmenee myös puhetapoja koulutuksen merkityksettömyydestä. Näissä tapauksissa kumppanilta toivotaan muita asioita. Mielipidettä perustellaan myös esimerkiksi sen kautta, ettei koulutuksella ole yhteyttä ihmisen arvoon.

Aineistossa on havaittavissa distinktioteoriaan yhdistettävissä olevia puhetapoja erilaisista mieltymyksistä ja näiden samankaltaisuuksista. Bourdieun (1984, 239) ajatusta maun toimimi-sesta *match-makerina* voi yhdistää aineistosta löytyviin puhetapoihin kumppaneiden saman-laisista kiinnostuksenkohteista. Puhetavoista on myös havaittavissa symbolisen vallan käyttöä,

sillä ihmiset luokittelevat ja arvottavat ihmisiä muun muassa heidän mieltymystensä ja habitustensa pohjalta (Bourdieu 1984, Purhonen ym. 2014, 15–16 mukaan). Aineistossa ilmenee myös puhetapa, jossa samankaltaisuus nähdään tekijänä, joka vaikuttaa niin parisuhteiden kestävyys-teen kuin kumppaneiden yhteensopivuuteen.

Tutkielmani aineistossa ilmenee puhetapoja tietynlaisten makujen näkemisestä oikeanlaisena. Aineistosta löytyvät havainnot myös osaltaan tukevat ajatusta, jossa makua ei voi opettaa vaan henkilön lapsuus toimii makua määräävänä tekijänä (Bourdieu 1984, Mäenpään 2015, 16 mukaan). Ihmiset positioivat itseään tietynlaisiin asemiin oman koulutustasonsa tai esimerkiksi taloudellisen asemansa kautta. Ihmiset rakentavat omaa identiteettiään näiden positioiden myötä, joka sopii Bourdieun ajatuksiin identiteetistä ja eronteosta (1984, 167).

Aineistossa merkittäväksi ja laajaksi ilmiöksi nousee erilaiset rahaa ja palkkatasoa koskevat puhetavat, jotka eivät tulkintani mukaan sopineet suoraan teoreettiseen viitekehukseeni. Puhetavat kuitenkin nostavat esille tietynlaisia toiveita, joissa on havaittavissa erontekoa ja arvostelua tietynlaisia elämäntapoja kohtaan. Nämä rahaa ja palkkatasoa koskevat havainnot ilmenevät esimerkiksi erilaisten toiveiden kautta, joissa kumppanilta toivotaan muun muassa taloudellista vastuuta. Näitä toiveita pystyy yhdistämään perinteisiin sukupuolirooleihin. Toisaalta aineistossa ilmaistaan myös toiveita suhteen taloudellisesta tasa-arvosta. Korkeakoulutus yhdistetään näihin puhetapoihin muun muassa sen kautta, että oletuksena on korkeakoulutettujen korkea tulotaso muihin koulutustasoihin verrattuna.

Aineistossa on havaittavissa parisuhteiden sosiaalisuutta koskevia puhetapoja. Muiden ihmisten mielipiteet näyttäytyivät aineistossa merkittävänä. Tärkeänä verkkokeskusteluotteissa pidetään sitä, että parisuhde saa kannustusta, arvostusta ja tukea myös muilta ihmisiltä. Aikaisempia tutkimuksia tukevaa on aineistossa nähtävillä oleva ajatus elinikäisestä rakkaudesta, joka Kontulan (2013, 37) mukaan on yhteiskuntamme keskeinen ihanne. Nähtävissä on myös puhetapa muiden tekijöiden merkityksettömyydestä, jos parisuhteessa kumppaneiden välillä on rakkautta.

Tutkielmani tulokset osoittavat, että distinktioteorian avulla on mahdollista havainnollistaa parisuhteen taustatekijöitä ja kumppaninvalinnan tapahtumista. Tutkielmassani nousee esille sellaisia puhetapoja kumppaneiden sosioekonomisen aseman samankaltaisuudesta, jotka tukevat aiempien tutkimusten tuloksia homogamiasta (Esim. Kalmijn 1998; Mäenpää 2015). Osalle ihmisistä koulutustaso on tärkeää kumppaninvalinnassa, mutta koulutustason rinnalle nousee myös monia erilaisia toiveita. Tutkielmani tuloksiin voi omalta osaltaan vaikuttaa kuitenkin myös verkkokeskustelujen luonne ja se, että kommenttia kirjoittaessa aiemmat kommentit ovat

nähtävissä. Yksi verkkokeskusteluista alkoi otsikolla ”*minkä ammatin ja koulutuksen omaava puoliso sinulle kelpaisi/kelpaa?*”, joka itsessään pitää sisällään jo ajatuksen siitä, että tietyissä koulutustasoissa tai ammateissa on jotain epäkelvöllistä.

Tutkielmani keskiössä ei ollut selvittää, kenelle koulutustasolla oli merkitystä ja kenelle ei. Tämä on kuitenkin tärkeä ja kiinnostava aihe, jota voisi lähteä tutkimaan tulevaisuudessa lisää. Tulevissa tutkimuksissa hedelmällistä olisi tutkia niitä ihmisiä, joille koulutustasolla on merkitystä ja saada taustatietoa siitä, onko näiden toiveiden taustalla esimerkiksi jokin yhdistävä tekijä. Kiinnostavaa olisi myös tietää kenelle koulutustasolla ei ole merkitystä. Tarkemmin asiaa voisi lähestyä sen kautta, miten esimerkiksi korkeakoulujen sisältä löytyvät erot näissä mielipiteissä jakautuvat – onko koulutustaso tärkeämpi tiettyjen tieteenalojen ja tiedekuntien sisällä? Mielenkiintoista olisi myös tutkia tarkemmin korkeakouluttamattomien ihmisten mielipiteitä ja selvittää, miten esimerkiksi ammatillisen koulutuksen tai pelkästään peruskoulun käyneet luonnehtisivat koulutustasojen eroja parisuhteissa.

LÄHTEET

Aro, Mikko (2014) Koulutusinflaatio: Koulutusekspansio ja koulutuksen arvo Suomessa 1970–2008. Turku: Suomen Yliopistopaino Oy – Juvenes print.

Bourdieu, Pierre (1984) *Distinction: A Social Critique of the Judgement of Taste*. Uusintapainos 2010. Kääntänyt englanniksi Richard Nice. London: Routledge. Ranskankielinen alkuteos 1979.

Bourdieu, Pierre (1998) Järjen käytännöllisyys: toiminnan teorian lähtökohtia. Suomentanut Mika Siimes. Tampere: Vastapaino. Ranskankielinen alkuteos 1994.

Erola, Jani (2010) Yhteenveto: Yhteiskuntaluokat 2000-luvun alun Suomessa. Teoksessa Jani Erola (toim.) Luokaton Suomi? Yhteiskuntaluokat 2000-luvun Suomessa. Helsinki: Gaudeamus. 237–241.

Goffman, Erwing (2012) Kasvotyöstä: Analyysi sosiaalisen vuorovaikutuksen rituaalisista elementeistä. Teoksessa Erwing Goffman (2012) Vuorovaikutuksen sosiologia. Suomentanut Kaisa Koskinen, esipuhe Eeva Luhtakallio. Tampere: Vastapaino. 23–64.

Holtz, Peter & Kronberger, Nicole & Wolfgang, Wagner (2012) Analyzing internet forums: A practical guide. *Journal of Media Psychology* 24:2, 55–66. <https://doi.org/10.1027/1864-1105/a000062>

Juhila, Kirsi (21.11.2022) Laadullisen tutkimuksen ominaispiirteet. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietokanto. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/mita-on-laadullinen-tutkimus/laadullisen-tutkimuksen-ominaispiirteet/>. Haettu 21.11.2022.

Kalmijn, Matthijs (1998) Intermarriage and homogamy: Causes, Patterns, Trends. *Annual Review of Sociology* 24, 395–421. <https://doi.org/10.1146/annurev.soc.24.1.395>

Kontula, Anna (2008) Punainen eksodus. Tutkimus seksityöstä Suomessa. Helsinki: Like.

Kontula, Osmo (2009) Parisuhdeonnen avaimet ja esteet. *Perhebarometri 2009*. Helsinki: VL-markkinointi Oy.

Kontula, Osmo (2013) Yhdessä vai erikseen? Tutkimus suomalaisten parisuhteiden vahvuuksista, ristiriidoista ja erojen syistä. *Perhebarometri 2013*. Helsinki: Väestöliitto.

Laaksonen, Salla-Maaria (19.12.2022) Sosiaalinen media tutkimusaineistona. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/laadullisen-tutkimuksen-aineistot/sosiaalinen-media-tutkimusaineistona/>. Haettu 19.12.2022.

Malacarne, Timothy (2017) Rich Friends, Poor Friends: Inter-Socioeconomic Status Friendships in Secondary School. *Socius: Sociological Research for a Dynamic World* 3, 1–13. <https://doi.org/10.1177/2378023117736994>

Monisuhteisuusyhdistys ry (2022) Monogamia. <https://polyamoria.fi/tietoa-polyamoriasta/sanasto/>. Haettu 4.10.2022.

Mäenpää, Elina (2015) Socio-economic homogamy and its effects on the stability of cohabiting unions. Helsinki: Väestöliitto.

Naumanen, Päivi & Silvennoinen, Heikki (2010) Koulutus, yhteiskuntaluokat ja eriarvoisuus. Teoksessa Jani Erola (toim.) Luokaton Suomi? Yhteiskuntaluokat 2000-luvun Suomessa. Helsinki: Gaudeamus. 67–88.

Open Education Sociology Dictionary (2022) Homogamia. Sosiaaliset hierarkiat. <https://sociologydictionary.org/>. Haettu 5.10.2022.

Opetus- ja kulttuuriministeriö koulutusselonteko (2021) 3.3 Korkeakoulut. <https://okm.fi/koulutusselonteko/korkeakoulut>. Haettu 29.11.2022.

Purhonen, Semi & Gronow, Jukka & Heikkilä, Riie & Kahma, Nina & Rahkonen, Keijo & Toikka, Arho (2014) Suomalainen maku: Kulttuuripääoma, kulutus ja elämäntyylien sosiaalinen eriytyminen. Helsinki: Gaudeamus.

Purhonen, Semi & Roos, J.P. (toim.) (2006) Bourdieu ja minä: näkökulmia Pierre Bourdieun sosiologiaan. Tampere: Vastapaino.

Schreier, Margrit (2012) *Qualitative Content Analysis in Practice*. London: SAGE Publications Ltd.

Sobol-Sarag, Danit & Schori-Eyal, Noa & Fernández, Saulo & Saguy, Tamar (2022) The irony of (romantic) harmony: Heterosexual romantic relationships can drive women's justification of the gender hierarchy. *Group Processes & Intergroup Relations*, 1–20. <https://doi.org/10.1177/13684302221100403>

Tastula, Maarit (2019) Kun köyhä ja rikas rakastuvat – luokkaeroja keittiössä ja kulissien katkoissa. YLE 15.11.2019. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2019/11/15/kun-koyha-ja-rikas-rakastuvat-luokkaeroja-keittiossa-ja-kulissien-katkoissa>. Haettu 3.10.2022.

Tilastokeskus (2022) Sosioekonominen asema. https://www.tilastokeskus.fi/meta/kas/sosioekon_asema.html viitattu 18.12.2022. Haettu 18.12.2022.

Vuori, Jaana (21.11.2022) Laadullinen sisällönanalyysi. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/laadullinen-sisallonanalyysi/>. Haettu 21.11.2022.

Vuorinen, Marjo (2019) Rakkauden luokkaloikkari. Helsingin sanomat 25.9.2019. <https://www.hs.fi/elama/art-2000006249556.html>. Haettu 3.10.2022.

Vuorinen, Päivi & Valkonen, Sakari (2005) Ammattikorkeakoulu ja yliopisto yksilöllisten koulutustavoitteiden toteuttajina. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.

LIITE 1 AINEISTONA KÄYTETYT VERKKOKESKUSTELUT

Keskustelu 1: Minkä ammatin ja koulutuksen omaava puoliso sinulle kelpaisi / kelpaa? (2014)

https://www.vauva.fi/keskustelu/3922542/ketju/minka_ammatin_ja_koulutuksen_omaava_puoliso_sinulle_kelpaisi_kelpaa

Keskustelu 2: Koulutuksen vaikutus kumppanin valinnassa? (2017)

<https://www.vauva.fi/keskustelu/2876566/koulutuksen-vaikutus-kumppanin-valinnassa>

Keskustelu 3: Parisuhde ja koulutus (2020)

<https://www.vauva.fi/keskustelu/3819004/parisuhde-ja-koulutus>